

Warszawa 20 01 2022 r.

**RECENZJA PRACY DOKTORSKIEJ AUTORSTWA PANI KINGI LUBARSKIEJ,
ZATYTUŁOWANEJ: " Zagadnienia ikonograficzne, technologiczne i konserwatorskie
ściennej polichromii Sądu Ostatecznego w kościele p.w. Wszystkich Świętych w Szydłowie -
jako przyczynek do rozpoznania warsztatu gotyckich malowideł ściennych z XIV i XV wieku
na terenach Małopolski."**

Promotorem pracy jest Pani prof. dr hab. Maria Lubryczyńska.

Pani Kinga, Wiktoria Lubarska urodziła się w 1971 roku, w Warszawie, gdzie ukończyła II Liceum Ogólnokształcące im. Stefana Batorego. W latach 1991- 2000 studiowała w warszawskiej Akademii Sztuk Pięknych na Wydziale Konserwacji i Restauracji Dzieł Sztuki, specjalizując się w zakresie Konserwacji i Restauracji Malarstwa i Rzeźby Polichromowanej. Studia zamknęła wyróżnioną pracą magisterską, z zakresu konserwacji rzeźby polichromowanej, oraz ukończeniem 3-semestralnego Studium Pedagogicznego. Praca dyplomowa została wyróżniona w Konkursie Generalnego Konserwatora Zabytków i Stowarzyszenia Konserwatorów Zabytków na najlepsze prace naukowe, popularyzatorskie i projektowe, w zakresie ochrony zabytków i muzealnictwa. W roku 2002 Pani mgr. Kinga Lubarska została zatrudniona w Akademii Sztuk Pięknych w Warszawie, na wydziale macierzystym w Katedrze Konserwacji i Restauracji Malarstwa Ściennej, na stanowisku asystenta, w Pracowni Technik oraz Technologii Malarstwa Ściennej. Od roku 2016 pracuje na stanowisku wykładowcy.

DZIAŁALNOŚĆ NAUKOWA I DYDAKTYCZNA

Obecnie Pani mgr. Kinga Lubarska prowadzi wykłady oraz ćwiczenia z zakresu technik i technologii ściennych dekoracji malarskich, oraz stosowanych na przestrzeni wieków podłoży; bezpośrednich i konstrukcyjnych. Zajęcia te obejmują studentów wszystkich roczników specjalizacji Konserwacja i Restauracja Malarstwa i Rzeźby Polichromowanej oraz studentów I roku specjalizacji Konserwacja i Restauracja Rzeźby i Elementów Architektonicznych.

Także bierze Ona udział w procesie przygotowania i prowadzenia zajęć terenowych, w okresie wakacyjnym, dla studentów starszych roczników:

W latach 2001-2003 – udział w nadzorze studenckich, wakacyjnych prac konserwatorsko-restauratorskich przy ściennych polichromiach w kościele dawnego Opactwa Cysterskiego w Koprzywnicy.

W roku 2007 udział w organizacji i współprowadzeniu prac przy rekonstrukcji sgraffita: Św. Antoni Padewski autorstwa Adama Kossowskiego z 1932 roku, na elewacji Kościoła Parafialnego w Okrzei (woj. Siedleckie).

2008 r.- Prowadzenie zajęć terenowych ze studentami IV r. w kościele p.w. Wszystkich Świętych w Szydłowie. Pani mgr. Kinga Lubarska była tam autorką programu, oraz miała nadzór nad przebiegiem prac konserwatorskich, przy gotyckich malowidłach ściennych z XIV i XV w. na ścianie wschodniej nawy kościoła.

W latach 2009 -2014 r.- brała udział w projekcie konserwatorskim, nadzorze i realizacji konserwacji i restauracji barokowych malowideł ściennych z XVIII/XIX w. w nawie Kościoła Parafialnego p.w. Św. Jana Chrzciciela w Kłoczewie woj. Lubelskie. Prace były realizowane przez macierzystą katedrę, wraz z grupami studentów.

W latach 2012-2018 Pani Kinga Lubarska uczestniczyła w realizacji projektu autorstwa dr hab. Tytusa Sawickiego, monumentalnego sgraffita "Jawajski teatr cieni" na elewacji nowego budynku Muzeum Azji i Pacyfiku w Warszawie.

Przez trzy lata (2015- 17 r.) - w ramach prowadzonych przez katedrę zajęć terenowych, współuczestniczyła w nadzorze i realizacji konserwacji i restauracji barokowych malowideł ściennych z XVIII w. w prezbiterium Kościoła Parafialnego p.w. Wniebowzięcia NMP, Sanktuarium Matki Bożej Bolesnej w Skrzatuszu. w woj. Wielkopolskim.

W kolejnym, 2018 roku, podczas zajęć terenowych prowadzonych przez katedrę, uczestniczyła w Odkryciu, konserwacji i restauracji barokowych (XVIIIw.) ściennych polichromii w zabudowaniach dawnego Klasztoru Reformatów, przy Rzymsko- Katolickim kościele parafialnym p.w. Św. Antoniego z Padwy i Św. Piotra z Alkantary w Węgrowie.

Następnie w latach 2019 i 2021 - współorganizacja i współprowadzenie prac przy konserwacji i restauracji murali wykonanych w Ogrodzie różanym Muzeum Powstania Warszawskiego.

Pani Kinga Lubarska także brała udział w komisjach konserwatorskich prac dyplomowych prowadzonych w Polsce i poza jej granicami np.:

2005 - 2006 - w komisjach konserwatorskich dotyczącej konserwacji fragmentu malowidła ściennego w cerkwi p.w. Zmartwychwstania Pańskiego klasztoru w Suczewicy w Rumunii (Bukowina). Prace konserwatorsko- restauratorskie prowadzone w ramach pracy magisterskiej studentki. Katarzyny Góreckiej pod kierunkiem dr hab. Tytusa Sawickiego. 2006 r.

W roku 2009 uczestniczyła w komisji konserwatorskiej, dotyczącej prac przy malowidłach ściennego zwieńczenia ołtarza bocznego z pocz. XVIII w. w kościele pofranciszkańskim, p.w. Św. Jana Chrzciciela w Holszanach na Białorusi. Prace konserwatorsko- restauratorskie prowadzone w ramach pracy magisterskiej studentki Justyny Szczepańskiej pod kierunkiem dr hab. Tytusa Sawickiego.

W minionych latach aktywność Pani mgr. Kingi Lubarskiej znacząco wykraczała poza pracę dydaktyczną. Podejmowała Ona działalności na rzecz Wydziału i Uczelni.

Brała udział w pracach Wydziałowego Koła Naukowego, współorganizacji wystaw Wydziału Konserwacji i Restauracji Dzieł Sztuki, będąc także koordynatorem do spraw współpracy z Ministerstwem Nauki. Uczestniczyła również w Radach Wydziału, jako przedstawicielka Młodszych Pracowników Naukowych.

Ta działalność na rzecz uczelni została wyróżniona dwoma nagrodami Rektora Akademii Sztuk Pięknych w Warszawie, w latach 2005 i 2007.

Pani mgr. Kinga Lubarska ma także znaczący dorobek i doświadczenie w zakresie konserwacji malarstwa ściennego i sztalugowego.

Już od drugiej połowy lat 90-ych brała udział w zespołach konserwatorskich, uczestnicząc w terenowych pracach przy cennych obiektach historycznych. Panią Kingę wyróżnia wyjątkowe zaangażowanie i staranność konserwatorska, o czy miałem okazję przekonać się wielokrotnie, podczas wspólnej pracy przy zabytkowych polichromiach:

W latach 1996- 97 – Pani Kinga Lubarska pracowała przy Konserwacji i restauracji XVIII-wiecznych, barokowych malowideł ściennych w Klasztorze OO. Paulinów p.w. Św. Jana Chrzciciela w Łęczeszycach.

1997r.- Konserwacja i restauracja drewnianych i polichromowanych płycin kasetonów z XVII-wiecznego stropu nawy kościoła p. w. Św. Jana Chrzciciela w Lubawie.

1998-2000r.- Konserwacja i restauracja XVIII-wiecznych malowideł ściennych ze scenami Męki Pańskiej , w krużgankach pobernardyńskiego klasztoru p. w. Św. Antoniego w Ostrołęce.

W 1999 roku prowadziła badania ściennej dekoracji malarskiej w kamienicach przy ul. Próżnej 7 i 9 w Warszawie.

W roku 1999 Pani mgr. Kinga Lubarska rozpoczyna długoletnią współpracę z Panem dr Andrzejem Łojaszczkiem. W następnych latach realizują oni wspólnie liczne projekty badawczo-konserwatorskie, zarówno przy polichromiach ściennych jak i obiektach ruchomych.

W tymże roku, prowadzą prace konserwatorskie przy gotyckiej polichromii ściennej z 2 poł. XIV w. w kościele p.w. Wszystkich Świętych w Szydłowie, woj. świętokrzyskie.

Później, do 2014 Pani Kinga Lubarska kontynuowała prace badawcze i restauratorskie w tym obiekcie już samodzielnie.

2000r. – Konserwacja i restauracja drewnianego i polichromowanego późnogotyckiego Krucyfiksu z kościoła p. w. Św. Doroty Męczenniczki w Domanowie, woj. Podlaskie.

2006r.- Konserwacja i restauracja XIXw. olejnego obrazu na płótnie z przedstawieniem Matki Boskiej Bolesnej z kościoła parafialnego w Płoniawach.

2006r.- Konserwacja i restauracja XIXw. olejnego obrazu na płótnie z przedstawieniem sceny Wniebowstąpienia Pana Jezusa z kościoła parafialnego w Płoniawach.

2006r.- Konserwacja i restauracja XIXw. olejnego obrazu na płótnie z przedstawieniem sceny Zesłania Ducha Świętego z kościoła parafialnego w Płoniawach.

2007r.- Konserwacja i restauracja drewnianego i polichromowanego XVIII/XIX w. Krucyfiksu z kościoła parafialnego w Płoniawach.

W latach 2000- 2001r.- Konserwacja i restauracja drewnianej i polichromowanej rzeźby Św. Jana Nepomucena z 2. poł. XVIII w. z Tarnowa k. Łomży.

2001-2002r. – Konserwacja i restauracja XVIII-wiecznych obrazów olejnych na płótnie ze scenami Męki Pańskiej: „Upadek pod krzyżem” i „Naigrywanie”, z Kurii Biskupiej w Drohiczynie.

2001- 2004r – Konserwacja i restauracja ołtarza manierystycznego z poł. XVII w. z kościoła p. w. Bożego Ciała w Makowie Mazowieckim. We współpracy z Dr Andrzejem Łojaszczkiem.

2002- 2004r.- Odkrycie, konserwacja i restauracja XVIII- wiecznej polichromii ściennej; rebarokizacja wnętrza Świątyni i rearanżacja ołtarza głównego w Katedrze Biskupiej p.w. Trójcy Przenajświętszej w Drohiczynie. We współpracy z Dr Andrzejem Łojaszczkiem.

Znaczącym i autorskim dokonanie badawczo - konserwatorskim, w zawodowym dorobku Pani Kingi Lubarskiej było odkrycie i konserwacja ściennych polichromii: XVII –wiecznych fragmentów figuralnych z przedstawieniem Św. Ładysława z Gielniowa oraz XVIII- wiecznych fragmentów malowideł dekoracyjnych w krużgankach kościoła Akademickiego p.w. Św. Anny w Warszawie, w roku 2003.

W tym samym 2003r.- Konserwacja i restauracja fryzu :”Radość Aniołów w niebie z nawróconego grzesznika” z pocz. 2 ćw. XVII w., wykonanego w technice sgraffita na Kamienicy Górskich w Kazimierzu Dolnym.

2004r.- Konserwacja i restauracja obrazu olejnego na płótnie z pocz. XX w. „Amor i Psyche” pędzla W. Kotarbińskiego.

2004- 2005r.- Konserwacja i restauracja ołtarza gotyckiego- tryptyku z trzema polichromowanymi rzeźbami z 1518 roku z Kościoła Parafialnego p.w. Św. Władysława w Szydłowie woj. Świętokrzyskie.

2005r.- Konserwacja i restauracja trzech rzeźb drewnianych z XVIII wieku Króla Dawida i dwóch Aniołów z prospektu organowego w Krasnem.

2005-8r.- Konserwacja i częściowa rekonstrukcja drewnianych elementów XVIII- wiecznego Tabernakulum z Katedry Biskupiej w Drohiczynie.

2006r.- Konserwacja i restauracja drewnianej i polichromowanej XVIII- wiecznej rzeźby Króla Dawida z Kościoła Farnego w Ostrołęce. 2006r. – Konserwacja i rekonstrukcja drewnianej i polichromowanej rzeźby z XVII/ XVIII w. Św. Szymona Stocka z Kościoła Farnego w Ostrołęce. 2006r.- Konserwacja i restauracja XVII- wiecznego obrazu tablicowego Trójcy Przenajświętszej z Katedry Biskupiej w Drohiczynie.

Konserwacja i restauracja drewnianej i polichromowanej figurki z przedstawieniem Matki Boskiej Róży Duchownej.

2006r- Konserwacja i restauracja XIX w. obrazu olejnego na blasze z przedstawieniem Św. Aleksego.

2007r.- Konserwacja i restauracja XIX w. obrazu olejnego na płótnie z przedstawieniem Matki Boskiej Królowej Korony Polskiej.

2008-10r.- Konserwacja i restauracja drewnianego i polichromowanego ołtarza z przełomu XVII i XVIII w. oraz dwóch rzeźb gotyckich z XV wieku- Maryja z Dzieciątkiem i Św. Anna, z Kościoła Parafialnego p.w. Wniebowzięcia N.M.P. w Długosiodle woj. Mazowieckie.

Prace te Pani Kinga Lubarska realizowała wspólnie z Dr Andrzejem Łojczykiem.

W roku 2012- Konserwacja i restauracja XIX-wiecznego obrazu olejnego na płótnie z przedstawieniem Św. Michała Archanioła walczącego z szatanem, autorstwa prawdopodobnie Józefa Buchbindera, z ołtarza w kościele Parafialnym p.w. Św. Apostołów Piotra i Pawła w Okrzei.

2015 r.- Konserwacja i restauracja XIX-wiecznego obrazu olejnego na płótnie z przedstawieniem Matki Boskiej z Dzieciątkiem

W latach 2014-15 - Konserwacja i restauracja XIX-wiecznego obrazu olejnego na płótnie z przedstawieniem Św. Rodziny.

2016 r.- Konserwacja i restauracja obrazu olejnego na płótnie z przedstawieniem Matki Bożej Białynickiej z ołtarza głównego kościoła p.w. Narodzenia Najświętszej Maryi Panny Warszawie.

W 2020 r.- Konserwacja dużego obrazu olejnego na płótnie p.t. „Powrót z łąk” z 1911r. autorstwa Józefa Chelmońskiego (ID 91830); (dla Rea Art. Logistics, ul. Piękna 1a, 00- 477 Warszawa)

W roku 2021 - konserwacja i restauracja XIX wiecznego obrazu olejnego na desce, autorstwa Bohdana Kleczyńskiego.

Wymienione tu projekty i realizacje konserwatorskie, składają się na znaczący dorobek zawodowy Doktorantki. Różnorodność opracowanych obiektów oraz szeroka współpraca zespołowa, dały Pani Kindze Lubarskiej mocne podstawy do roli rzetelnego dydaktyka i naukowca.

Równoległa, własna działalność twórcza oraz zdobywane umiejętności w dziedzinie malarstwa, pozwalają Jej bezpieczniejsz realizować aranżacje konserwatorskie, a także w razie potrzeby posługiwać się warsztatem i formą artystyczną.

Liczne kopie warsztatowe oraz stylizowane historycznie własne kompozycje malarskie, jakie Doktorantka wykonywała w swym życiu zawodowym, poszerzały niewątpliwie spectrum Jej umiejętności.

Myślę, że należy tu wspomnieć o kilku znaczących realizacjach w tym zakresie:

W roku 1996 – Kopia XVIII-wiecznego obrazu olejnego na płótnie z przedstawieniem „Św. Mikołaja” z Kurii Biskupiej w Drohiczynie.

1997r. – Obraz „Miłosierdzia Bożego” do Bazyliki w Węgrowie.

1998r. – Cykl ilustracji do Katechizmów dla III i IV kl. dla szkół podstawowych.

1999r. – Kopia portretu olejnego na płótnie „Antoniego Jana Strzałeckiego” pędzla Zygmunta Strzałeckiego, z pocz. XXw., ze zbiorów MNW.

1999r. – Obraz olejny na płótnie (kompozycja własna) z przedstawieniem „Sługi Bożego Biskupa Zygmunta Łozińskiego” do ołtarza kościoła w Baranowiczach na Białorusi (Błogosławiony przez Ojca Św. Jana Pawła II).

2000r. –Obraz olejny na płótnie z wizerunkiem Matki Boskiej Ostrobramskiej dla Kurii Biskupiej w Drohiczynie

2003r. –Obraz olejny na płótnie z wizerunkiem Sługi Bożej s. Pauli Maleckiej.

2003r. –Obraz olejny na płótnie Widok Drohiczyna- dar miasta Drohiczyn dla Ojca Św. Jana Pawła II 2007r. –Obraz olejny na drewnie z wizerunkiem Matki Boskiej Ostrobramskiej 2014 r.-

Wykonanie w technice współczesnej rekonstrukcji ściennej polichromii z przedstawieniem Św. Mateusza, na elewacji frontowej (supraporta) zabytkowego kościoła p.w. Trójcy Przenajświętszej w Wyrozębach- Podawce.

2019 r.- Obraz na desce z przedstawieniem Ostatniej Wieczerzy wg Leonarda da Vinci.

Pani Kinga Lubarska brała udział w dziewięciu wystawach i plenerach malarskich.

W roku 2012 miała miejsce wystawa malarstwa Kingi Lubarskiej w Galerii Zespołu Szkół Plastycznych im. Antoniego Kenara w Zakopanem.

Kolejna wystawa malarstwa - "Martwe natury i pejzaże" w Galerii Sztuki Zamek ul. Zamkowa 1, Sucha Beskidzka Czas trwania wystawy: 2.04- 1.05.2012r.

2018 r.- „70”- Jubileuszowa Wystawa Wykładowców Wydziału Konserwacji i Restauracji Dziel Sztuki ASP w Warszawie 1947- 2017. Wydział Konserwacji i Restauracji Dziel Sztuki ASP w Warszawie, ul. Wybrzeże Kościuszkowskie 37.

"Szkło historyczne w malarstwie" - to tytuł kolejnej wystawy w której Pani Kinga brała udział, w roku 2019. Była to wystawa prac pracowników Wydz. Konserwacji i Restauracji Dziel Sztuki ASP w Warszawie, w Manufakturze Szkła PuckGlas, Stary Rynek 29, Puck.

W roku 2020 - Kalejdoskop. Wystawa wykładowców Wydziału Konserwacji i Restauracji Dziel Sztuki Akademii Sztuk Pięknych w Warszawie. Galeria Stara Prochownia, przy ul. Bolesć 2, w Warszawie.

Liczne publikacje i aktywny udział w konferencjach oraz innych wydarzeniach naukowych, dowodzą niewątpliwie, że Doktorantka jest już dojrzałym pracownikiem dydaktycznym, o dużym zakresie samodzielności i inicjatywy.

Należy tu wymienić następujące pozycje:

2001 r.- Konserwacja drewnianej i polichromowanej rzeźby Św. Anny Samotrzcę, z warsztatu śląskiego, z ok.1500r. [.] Studenci o Konserwacji, Toruń 2001; ss 85-103 2006 r.- „, Konserwacja manierystycznego ołtarza z Kaplicy Różańcowej kościoła p.w. Bożego Ciała w Makowie Mazowieckim”, [w:] Rocznik mazowieckiego konserwatora zabytków, I. 2006, ss 32-43.

Współautorstwo z Andrzejem Łojaszczkiem 2009 r.- Ekspertyza konserwatorska obrazu olejnego autorstwa Ludomira Ślendrańskiego pt. „Nad jeziorem” z 1934r. Obraz sygnowany. Kolekcja prywatna. Termin opracowania: 23.02.2009r. 6 2011 r.- „Kościół pod wezwaniem Wszystkich Świętych w Szydłowie”, [w:] Szydłów przez stulecia. Monografia Gminy Szydłów, .red. Cezary Jastrzębski, Szydłów 2011, ss 207-212. Książka, 551str. tekstu ze zdjęciami, język polski (Recenzent- Prof. Zw. Dr hab. Wiesław Caban) ISBN 978-83-922366-9-6 Wydawca- Gmina Szydłów, ul. Rynek 2, 28- 225 Szydłów Druk publikacji współfinansowano z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego na lata 2007-13. 2012 r.- Kinga Lubarska. Malarstwo. Katalog Wystawy w Galerii Zespołu Szkół Plastycznych im. Antoniego Kenara w Zakopanem 6.-26.02.2012r.

Wydawca- Akademia Sztuk Pięknych w Warszawie druk- UCP ASP w Warszawie ISBN 978-83-61558-83-5 Warszawa 2012 2013 r.- Lubarska Kinga Wiktoria, „Kościół pod wezwaniem Wszystkich Świętych w Szydłowie”; Zapiski Kazimierzowskie, nr 11/3013, ss 59- 65

Stowarzyszenie Króla Kazimierza Wielkiego, Kowal, 2013r.;ISSN: 2080-0312 2018 r.- 70 lat Wydziału Konserwacji i Restauracji Dziel Sztuki Akademii Sztuk Pięknych w Warszawie. Katalog wystawy „70”- Jubileuszowa Wystawa Wykładowców Wydziału Konserwacji i Restauracji Dziel Sztuki ASP w Warszawie 1947- 2017. Wydawca: Akademia Sztuk Pięknych w Warszawie.

Mikołaj Łyskowski, Ewelina Mazurkiewicz, Kinga Wiktor Lubarska; „Burial crypts In solid rock- a geophysica case studu of a small church with a unique polychrome in Szydłów (S Poland)”: [w:] *Geology, Geophysics & Environment*, Formerly: *GEOLOGIA*, Kwartalnik Akademii Górniczo- Hutniczej im. Stanisława Staszica w Krakowie; Wydawnictwa AGH, Kraków 2019; Volumen 45; Number 2 2019, ss 89- 97; ISSN 2299-8004 (e-ISSN- 2353-0790); <http://dx.doi.org/10.7494/geol.2019.45.2.89> 7 2020 r. – Kalejdoskop, katalog wystawy wykładowców Wydziału Konserwacji i Restauracji Dziej Sztuki Akademii Sztuk Pięknych w Warszawie; Warszawa, styczeń- luty 2020, Galeria Stara Prochownia; Wyd. Akademia Sztuk Pięknych w Warszawie, Warszawa 2020, ISBN 978- 83- 66098- 82- 4

Pani Kinga Lubarska jest także autorką programów i dokumentacji konserwatorskich dla wielu realizowanych projektów.

W minionych latach wygłaszała referaty na krajowych i międzynarodowych konferencjach, propagując zdobyte doświadczenia i wnioski z prac badawczych:

W roku 2001 - referat pt. "Konserwacja drewnianej i polichromowanej rzeźby Św. Anny Samotrzeć, z warsztatu śląskiego, z ok. 1500r", wygłoszony na Ogólnopolskiej Konferencji Naukowej Studentów Konserwacji Zabytków „ Studenci o konserwacji”, Toruniu-2001.

2007 r.- Wykład monograficzny w dn. 09.05.2007r. pt Konserwacja XVII- wiecznego sgraffita na fasadzie kamienicy Górskich w Kazimierzu Dolnym (współautor referatu wraz z Andrzejem Łojaszczkiem).

Wykład monograficzny p.t. „Konserwacja sgraffita z pocz. XVII w.-1607r.- z kamienicy Górskich w Kazimierzu Dolnym nad Wisłą” wygłoszony w jęz. angielskim w Kauno Kolegija w Kownie na Litwie.

2016 r.- współautorka wraz z A. Zielińskim, E. Mazurkiewicz, M. Łyskowskim referatu: "Krypty w litej skale?" Odkrycia w jednym z najstarszych zabytków małopolski, wygłoszonym na Zebraniu Naukowym Instytutu Geografii Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach, Kielce 7.04.2016r.

2016 r.- współautorka wraz z dr Andrzejem Łojaszczkiem referatu Gotyckie polichromie prezbiterium Kościoła p.w. Wszystkich Świętych w Szydłowie, wygłoszonym na Międzynarodowej Konferencji „ Malarstwo ścienne w tradycji wschodniej i zachodniej. Ikonografia, technika, technologia i konserwacja”, WKiRD, Warszawa 21-22. 04. 2016r.

2017 r.- Gotyckie polichromie kościoła Wszystkich Świętych w Szydłowie. Interpretacja konserwatorska. Wykład w Muzeum Archidiecezji Warszawskiej w ramach cyklu: Mozaika znaczeń- Mówią Artyści. 19.01.2017 r.

Wspomniane wyżej przykłady aktywnej działalności zawodowej Doktorantki, ukazują doświadczonego konserwatora, artystę i dydaktyka.

Właśnie owocem tych doświadczeń jest ta niewątpliwie wartościowa praca naukowo-badawcza, z którą miałem okazję zapoznać się, w procesie przygotowania recenzji.

Rozprawa doktorska Pani Kingi Wiktorii Lubarskiej, której promotorem naukowym jest Pani prof. dr hab. Maria Lubryczyńska, nosi tytuł:

„Zagadnienia ikonograficzne, technologiczne i konserwatorskie ściennej polichromii Sądu Ostatecznego w kościele p.w. Wszystkich Świętych w Szydłowie, jako przyczynek do rozpoznania warsztatu gotyckich malowideł ściennych z XIV i XV wieku na terenie Małopolski.”

To obszerne opracowanie naukowe zawiera ok. 600 stron tekstu oraz 479 ilustracji.

Praca podzielona jest na siedem rozdziałów i zakończona osobnym podsumowaniem.

Obok własnych doświadczeń i wniosków, autorka oparła ją na rozległej literaturze; 150 publikacji, oraz blisko 40 pozycji źródłowych. Ta bardzo obszerna baza naukowa, stanowi niewątpliwie fundament dysertacji, a występujące w jej tekście przypisy, potwierdzają solidne zakotwiczenie w podanej literaturze, w imponującej liczbie - 1110 odniesień.

Ma to z pewnością wpływ na ciężar gatunkowy, oraz wiarygodność wniosków do jakich Autorka dochodzi w końcowej fazie swojej pracy.

Po wielu latach badań, znakomitego rozpoznania zabytkowej substancji; obiektu, miasta i otaczającego środowiska, a także wnikliwego przeglądu dostępnych opracowań, Autorka dochodzi do konkluzji, które zapewne będą wywierały wpływ na przyszłe badania historyczne w tym zakresie.

Ta wartościowa praca jest także przyczynkiem do przypomnienia wagi konserwatorskiego procesu; technologicznych badań *in situ*, popartych fizyko-chemiczną analizą pobranych materiałów, z których wnioski mogą mieć rozstrzygający wpływ na sprzeczne niekiedy rozważania w obszarze historii sztuki.

Rozdział pierwszy swej pracy Pani Kinga Lubarska poświęca historii miasta Szydłowa. Stanowi on także przegląd istniejących publikacji na jego temat i opis zachowanych tam zabytków. Jest to bardzo szczegółowe opracowanie, z rozległym materiałem źródłowym i szerokim zbiorem ilustracji.

Rozdziały drugi i trzeci poświęcone są już kościołowi p.w. *Wszystkich Świętych* w którym Doktorantka prowadziła przez lata prace badawcze i konserwatorskie. Podsumowane są tam istniejące materiały na temat obiektu, oraz wnioski z przeprowadzonych wcześniej badań. Rozdział trzeci zawiera obok analizy technicznej i technologicznej budowli, także odniesienie do zdefiniowanych stylistycznie okresów historycznych, w architekturze sakralnej na ziemiach polskich.

Znakomicie udokumentowane ilustracjami opisy licznych obiektów architektury sakralnej, z okresu romańskiego i wczesnego gotyku, stanowią obszerny materiał porównawczy i ukazują szydłowiecką świątynię na tle innych, z zachowanymi, wczesnymi dekoracjami malarskimi.

Jest także próbą zestawienia istniejących opinii oraz materiałów w datowaniu budowli i jej części. Dalej Autorka przeprowadza własną analizę formy architektonicznej i na jej podstawie zakreśla czasowe ramy kolejnych etapów jej przebudowy. Ukazuje procesy przemian w architekturze świątyni oraz jej wystroju. Opisuje opartą na dostępnych źródłach historię świątyni.

Treść obszernego rozdziału szóstego jest poświęcona polichromii dekorującej północną nawę. Analizuje ikonografię zachowanych fragmentów dekoracji malarskich w poszczególnych jej nawarstwieniach.

Znajdujemy tu opisy tematyki przedstawień, w czytelnych częściach kompozycji, oraz szerokie analizy średniowiecznych przedstawień *Sądu Ostatecznego*.

Rozdział ten poświęcony jest także zagadnieniom technologicznym. Autorka opisuje budowę obiektu, jego poszczególnych nawarstwień. Na podstawie rozległych badań fizyko-chemicznych, określa skład i rodzaj użytych materiałów. Pozwala to niewątpliwie w wiarygodny sposób precyzować datowania kolejnych warstw technologicznych malowideł.

Rozdział siódmy ma już charakter *stricte* konserwatorski. Autorka przeprowadza w nim precyzyjną analizę stanu zachowania i prawdopodobnych przyczyn zaistnienia zniszczeń.

Zawarty jest tu również historyczny przegląd rozwoju teorii konserwatorskiej. Kształtowania się idei szacunku i pietyzmu w działaniach w obrębie dzieła sztuki, o tak znaczącej wartości historycznej. Na tej podstawie Pani Kinga Lubarska określa i uzasadnia swoją drogę postępowania w procesie konserwatorskim przy polichromii kościoła.

Kolejne etapy opisu uzasadniają decyzje i technologie konserwatorskie jakie Autorka przyjmowała w odniesieniu do poszczególnych warstw technologicznych polichromii.

Pozwoliło to na sformułowanie spójnego programu konserwatorskiego, który został zrealizowany w procesie prac. Autorka podkreśla tu konsekwentną zasadę minimalnej ingerencji w estetykę zachowanych fragmentów warstw malarskich.

Dalsza część ma charakter dokumentacyjny, opisuje precyzyjnie przebieg prowadzonych prac, oraz celowy dobór użytych technik i materiałów.

Jest to szczegółowy opis przebiegu procesów konserwatorskich, przy średniowiecznej polichromii o powierzchni ok. 46 m. kwadratowych, występującej na północnej ścianie nawy kościoła p.w. *Wszystkich Świętych* w Szydłowie.

Rozdział ten zamyka część zawierająca sugestie dla gospodarzy i opiekunów tego cennego obiektu. Autorka określa zalecenia oraz ramowe warunki bezpieczeństwa wystroju i polichromii, jakie powinny być stale zapewnione we wnętrzu budowli.

Opisową część rozprawy doktorskiej, kończy podsumowanie, procesów badawczo-konserwatorskich i wynikające z nich wnioski.

Część druga zawiera obszerny zbiór wyników badań fizyko-chemicznych, pobranych próbek warstw technologicznych, polichromii i narzutów z wnętrza kościoła p.w. *Wszystkich Świętych* w Szydłowie, oraz licznych świątyń odwiedzanych przez Doktorantkę w trakcie swych badawczych podróży. Materiał ten stanowi rozległą bazę dla zawartych w części pierwszej wniosków.

Na podstawie powierzonej mi do recenzji rozprawy, jak i kilkukrotnych wizyt w Szydłowie, w ciągu minionych kilkunastu lat, muszę przyznać, że ogromny wkład pracy oraz konserwatorska sumienność i naukowa pasja Pani Kingi Lubarskiej, robią bardzo pozytywne wrażenie.

Autorka wykonała ogromny zakres pracy badawczej, odwiedzając liczne, romańskie i wczesnogotyckie kościoły, w Polsce i w krajach sąsiednich.

Bardzo wnikliwe rozpoznanie stanu obiektu, jego zachowanych miejscami śladowo nawarstwień technologicznych, pozwoliły Doktorantce zrealizować konsekwentny i spójny program konserwatorski. Dokumentacja oraz wizyty w obiekcie potwierdzają, rzetelność prac technicznych i zabezpieczających, a także wyważone i uzasadnione rozwiązania estetyczne.

Wieloletnie badania porównawcze, na podstawie dostępnych opracowań i materiałów źródłowych, ale także wizyt i analiz prowadzonych w obiektach zawierających polichromie analogiczne, bądź tematycznie związane z szydłowiecką świątynią, dają solidne podstawy do przeprowadzonych działań.

Podsumowując: przebieg prac badawczych, naukowych i konserwatorskich oraz rozprawa będąca ich owocem, dają w moim przekonaniu pełne podstawy do nadania Pani magister Kindze, Wiktorii Lubarskiej tytułu Doktora w zakresie konserwacji i restauracji dzieł sztuki.

W wyniku tej rzetelnej i wieloletniej pracy, powstało niewątpliwie bardzo wartościowe i kompleksowe opracowanie naukowo-konserwatorskie związane z szydłowiecką świątynią. Z pewnością wnosi ono istotny wkład we współczesną wiedzę technologiczną i historyczną, zarówno regionu Szydłowa, jak i sztuki późnoromańskiej oraz gotyckiej na terenach Polski.

prof. dr hab. Andrzej Mazur